

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності
Кафедра фінансово-економічних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

Оксана КОГУТЮК

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

11. СТАТИСТИКА

освітньо-професійної програми **Фінанси, банківська справа та страхування**
підготовки **бакалавра**
за галуззю знань **07 Управління та адміністрування**
спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та**
фондовий ринок

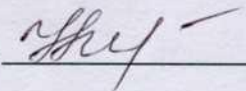
Робоча програма освітнього компонента 11. Статистика з підготовки бакалаврів за галуззю знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

РОЗРОБНИК:

Тетяна ВОЛКОДАВ, кандидат педагогічних наук

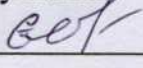
СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності
«29» серпня 2024 р., протокол №1

Голова д-р пед. наук, проф. Наталія МИСЛІЦЬКА

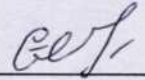
ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

 канд. економ. наук, старший викладач, завідувач кафедри
Наталія ЄВДОКИМОВА

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін

«28» серпня 2024, протокол № 1

Завідувач кафедри канд. екон. наук Наталія ЄВДОКИМОВА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Статус освітнього компонента: обов'язковий		
	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок			
Змістових модулів - 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Рік підготовки: 1-ий		
		Семестр: 2-ий		
Лекції 18		Семінар -	Практ. 22	
Самостійна робота 50 год				
Вид контролю: залік				
Загальна кількість годин - 90				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних- 2 самостійної роботи здобувача освіти – 2,5				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Основною метою курсу є: формування системи теоретичних знань і практичних навичок з статистичного апарату, основних методів кількісного аналізу соціально-економічних явищ, за допомогою індексного аналізу вивчення факторів, що впливають на будь-які процеси, системи показників галузевої статистики з метою аналізу демографічних процесів, ринку праці, рівня життя населення, цін, тарифів та інфляції.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань та практичних навичок по використанню статистичних методів та прийомів дослідження соціальних явищ та процесів, які відбуваються в суспільстві;
- оволодіння методологічними засадами, категоріями та класифікаціями економічної статистики, принципами оцінювання стану і розвитку економіки за міжнародними стандартами на макро- і мікрорівнях, а також проведення міжнародних порівнянь;
- опрацювання та застосування статистичних даних для наукових та практичних висновків.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

2.2.2. Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

2.2.3. Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та підвищувати

свою професійну підготовку.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- основні поняття соціально-економічної статистики;
- поняття класифікатора видів економічної діяльності;
- поняття національних рахунків;
- основні показники продукції національної економіки та продукції промисловості;
- класифікацію основного капіталу та оборотних активів;
- види оцінки основних засобів;

- показники стану, руху та використання основних засобів;
- показники ефективності використання оборотних коштів;
- види витрат підприємства;
- поняття та показники собівартості продукції;
- показники прибутковості та рентабельності підприємства;
- показники кон'юктури та інфраструктури ринку, попиту та пропозиції;
- систему статистичних показників зовнішньої торгівлі;
- сутність та види цін показники рівня і структури цін;
- показники інфляційних процесів;
- абсолютні, відносні та середні показники демографії;
- абсолютні, відносні та середні показники ринку праці;
- статистичні показники робочого часу та його використання;
- статистичні показники продуктивності праці;
- показники рівня життя населення;
- поняття та сутність індексу людського розвитку.

вміти:

- здійснювати статистичні спостереження за економічними явищами та процесами;
- проводити розрахунки показників соціально-економічної статистики;
- проводити статистичний аналіз економіки держави;
- аналізувати та використовувати зведену інформацію;
- проводити розрахунок показників, які відображають рух та стан основних фондів держави;
- проводити розрахунок показників використання оборотного капіталу держав;
- збирати та обробляти інформацію відповідно до наукових методів її первинної обробки;
- аналізувати інформацію, представлену у вигляді динамічних та просторових рядів;
- досліджувати систему показників, які характеризують явища й процеси, що відбуваються в економіці держави;
- визначати фактори, що впливають на зміну показників економічного розвитку держави;
- на основі аналізу інформації виробляти пропозиції щодо покращення економічної ситуації у державі;

- прогнозувати найімовірніший перебіг економічних процесів на перспективу;
- використовувати засоби візуалізації отриманої інформації;
- узагальнювати систему статистичних показників для складання статистичних бюлетенів, щорічників з метою висвітлення процесів, які відбуваються в економічній сфері;
- складати ґрунтовні аналітичні огляди, інформаційні записки відповідно до потреб зацікавлених установ;
- володіти методами аналізу інтенсивності розвитку економічних процесів, методами прогнозування економічних явищ, методами структурного аналізу видів економічної діяльності, методами прогнозової екстраполяції на основі трендових моделей.

3. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль 1.

СТАТИСТИКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Організація та методологія соціально-економічної статистики

Організація статистики в Україні. Основні поняття соціально-економічної статистики. Класифікації і групування в соціально-економічній статистиці. Загальна характеристика системи національних рахунків.

Тема 2. Статистика продукції

Показники продукції національної економіки. Система показників продукції промисловості. Показники продукції інших видів економічної діяльності (сільського господарства, будівництва, транспорту).

Тема 3. Статистика національних активів

Класифікація основного капіталу. Види оцінки основних засобів. Показники стану, руху та використання основних засобів. Класифікація оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних активів.

Тема 4. Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємств

Класифікація витрат підприємства. Собівартість продукції: поняття, показники, аналіз структури і динаміки. Статистика прибутку й рентабельності суб'єктів економічної діяльності.

Тема 5. Статистика товарного ринку

Ринок товарів: поняття та система показників. Показники кон'юнктури ринку. Показники пропозиції та купівельного попиту. Показники товарних

запасів, товарообороту і товаро-просування. Показники інфраструктури ринку товарів. Статистика зовнішньої торгівлі

Змістовий модуль 2.

СТАТИСТИКА НАСЕЛЕННЯ, ЙОГО РІВНЯ ЖИТТЯ ТА РИНКУ ПРАЦІ

Тема 6. Статистика цін, тарифів та інфляції

Сутність і види цін. Показники рівня і структури цін. Показники динаміки цін та інфляційних процесів.

Тема 7. Статистика населення

Чисельність і структура населення. Поняття і показники природного руху (відтворення) населення. Поняття і показники механічного руху (міграції) населення. Коефіцієнт загального приросту населення. Прогнозування чисельності населення.

Тема 8. Статистика ринку праці

Поняття і показники ринку праці. Показники чисельності та руху найманих працівників. Показники робочого часу та його використання. Статистичні показники витрат на робочу силу. Показники продуктивності праці

Тема 9. Статистика життєвого рівня населення

Система показників рівня життя населення. Доходи населення та домогосподарств. Показники забезпеченості населення майном і житлом. Показники витрат населення. Показники споживання матеріальних благ. Соціальні та демографічні індикатори життєвого рівня. Індекс людського розвитку.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
лекції			семінари	практичні		
2 семестр						
Змістовий модуль 1. СТАТИСТИКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, 40 балів						
Тема 1. Організація та методологія соціально-економічної статистики	9	4	2		2	5
Тема 2. Статистика продукції	9	4	2		2	5
Тема 3. Статистика національних активів	9	4	2		2	5
Тема 4. Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємств	9	4	2		2	5
Тема 5. Статистика товарного ринку	9	4	2		2	5
Модульна контрольна робота № 1	2	2			2	
Разом за змістовим модулем 1	47	22	10		12	25
Змістовий модуль 2. СТАТИСТИКА НАСЕЛЕННЯ, ЙОГО РІВНЯ ЖИТТЯ ТА РИНКУ ПРАЦІ, 40 балів						
Тема 6. Статистика цін, тарифів та інфляції	11	4	2		2	7
Тема 7. Статистика населення	10	4	2		2	6
Тема 8. Статистика ринку праці	10	4	2		2	6
Тема 9. Статистика життєвого рівня населення	10	4	2		2	6
Модульна контрольна робота № 2	2	2		-	2	-
Разом за змістовим модулем 2	42	17	8	-	10	25
Усього годин	90	40	18	-	22	50

5. Теми семінарських занять
не передбачені навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ модуля/ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1 / 1	Організація та методологія соціально-економічної статистики	2
2.	1 / 2	Статистика продукції	2
3.	1 / 3	Статистика національних активів	2
4.	1 / 4	Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємств	2
5.	1 / 5	Статистика товарного ринку	2
6.	1 / 1-5	Модульна контрольна робота № 1	2
7.	2 / 6	Статистика цін, тарифів та інфляції	2
8.	2 / 7	Статистика населення	2
9.	2 / 8	Статистика ринку праці	2
10.	2 / 9	Статистика життєвого рівня населення	2
11.	2 / 6-9	Модульна контрольна робота № 2	2
Разом			22

7. Теми лабораторних занять
не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1 / 1	Організація та методологія соціально-економічної статистики	5
2.	1 / 2	Статистика продукції	5
3.	1 / 3	Статистика національних активів	5
4.	1 / 4	Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємств	5
5.	1 / 5	Статистика товарного ринку	5
6.	2 / 6	Статистика цін, тарифів та інфляції	7
7.	2 / 7	Статистика населення	6
8.	2 / 8	Статистика ринку праці	6
9.	2 / 9	Статистика життєвого рівня населення	6
Разом			50

9.Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента 11. Статистика спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з Статистики застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: залік; стандартизовані тести; наскрізні проекти; командні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; завдання на реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на практичних заняттях та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових модульних контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку за переліком теоретичних питань та вирішенням практичного завдання.

Залік є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, FX, F).

**Критерії та засоби оцінювання
запланованих програмних результатів навчання**

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно» (рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре» (рівень досягнень В, бали 82 - 89). Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
Оцінка «добре» (рівень досягнень С, бали 75 - 81). Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.
Оцінка «задовільно» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для

подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штамтів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «задовільно» (рівень досягнень E, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень FX, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень F, бали 1-34). Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Список рекомендованих джерел

11.1. Базова

1. Григорків В.С., Вінничук О.Ю., Григорків М.В. Статистика: основи теорії та практикум: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. 304 с.
2. Мармозова А. Т. Економічна статистика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 602 с.
3. Мармозова А. Т. Практикум з теорії статистики: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 484 с.
4. Опря А. Т., Дорогань-Писаренко Л. О. Статистика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 536 с.
5. Рощик І. А. Соціально-економічна статистика: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2020. 338 с.
6. Соболев В. М., Чала Т. Г., Корепано О. С. Економічна статистика : навч. посіб.; за ред. В. М. Соболева. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 388 с.
7. Ткач Є. І., Сторожук В.С. Загальна теорія статистики: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 442 с.

11.2. Допоміжна

1. Єріна А. М., Манцуров І. Г. Економічна статистика : підручник: у 2 ч. Ч. 1. Макроекономічна статистика; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцура. Київ: КНЕУ, 2015. 325 с.
2. Поручинська І. В., Поручинський В. І. Регіональна соціально-економічна статистика: методичні рекомендації до практичних робіт. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2018. 32 с.
3. Рождественська Л. Г. Статистика ринку товарів і послуг: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2015. 419 с.
4. Чекотовський Е. В. Статистичні методи на основі Microsoft Excel 2016 : навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 407 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Закон України «Про державну статистику». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
2. Науково-інформаційний журнал «Статистика України». URL: <http://ntkstat.com.ua/jurnla.html>
3. Державний відділ статистики. URL: <http://prominnadii.at.ua>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
5. Регіони України – 2022: Статистичний збірник за ред. І. Є. Венгера. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf
6. Сайт статистичного відділу ООН. URL: <http://data.un.org/Default.aspx>

Викладач

Волкодав Т. А